

СТАНОВИЩЕ

от Доц. д-р Ангела Здравкова Гусийска, дм
МУ-София, ФДМ, Катедра “Консервативно зъболечение”
на основание заповед №№ Р-32/11.01.2022

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'ДОКТОР'

професионално направление *7.2. Дентална медицина*

докторска програма *Терапевтична дентална медицина*

Автор: д-р **Богомил Огнянов Андонов**

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: “Оперативно зъболечение и ендодонтия” на ФДМ, МУ-Пловдив.

Тема: “Временно възстановяване при многосеансово ендодонтско лечение – клинични и лабораторни изследвания ”

Научни ръководители: **Доц. Д-р Силвия Димитрова, дм**

Проф. Пламен Загорчев, дб, дбн

Катедра “Оперативно зъболечение и ендодонтия” с ръководител

Проф. д-р Нешка Манчорова-Велева, дм, дмн ФДМ, МУ-Пловдив

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Д-р Богомил Огнянов Андонов е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка на основание заповед Р-371/17.03.2021. Представя завършения си дисертационен труд като разглежда проблем, който е от изключително важно значение както за общопрактикуващите лекари по дентална медицина, така и за научно-изследователските търсения в ендодонтията – временно възстановяване при многосеансово ендодонтско лечение.

Представеният комплект материали на хартиен /електронен носител е в съответствие с Чл.115 (1) от Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Пловдив и Правилника на МУ-Пловдив от 06.11.2014 г., като включва всички изисквани документи. Дисертационният труд е представен на 182 страници, онагледен е с 67 фигури, 6 таблици и 7 приложения. Докторантът е приложил 3 пълнотекстови публикации. Представената библиография обхваща 264 литературни източника на латиница, 8 от които са на български автори. Повече от 1/3 (43%) от общата бройка са от последните 10 години.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Богомил Андонов е роден на 31.12.1980г., в гр. Пловдив. През 1999г. завършва средното си образование в гр. Пловдив в Гимназия с хуманитарен профил „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Пловдив. През 2005г. завършва висшето си образование във ФДМ, МУ-Пловдив, като магистър - лекар по дентална медицина. През 2008г. е приет за редовен асистент към катедра Оперативно зъболечение и ендодонтия ФДМ, МУ-Пловдив, където преподава и до днес. Владее английски и руски език. През 2011г. придобива специалност „Оперативно зъболечение и ендодонтия“. От 2010 г. е собственик и управител на „Д-р Богомил Огнянов Андонов АИПППДМ“ЕООД.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Поставената цел е да се направи оценка на запечатващата способност на материали за временно възстановяване при многосеансово ендодонтско лечение и да се проучат характеристиките на кавитетните стени за оптимална периферна връзка.

За постигането ѝ са поставени шест основни задачи, като Задача 2 е с три подзадачи, а Задача 4 е с две подзадачи. Формулираните задачи позволяват поставената цел да бъде изпълнена:

Задача 1. Проучване мнението на лекари по дентална медицина в България относно прилаганите в практиката материали и методи за временно възстановяване на ендодонтски лекувани зъби.

Задача 2. *In vitro* микробиологично изследване на изолиращите качества на материали за временно възстановяване на ендодонтски лекувани зъби.

Задача 3. Оценка и сравняване пропускливостта на електромагнитно лъчение през експериментални образци от три материала за временно възстановяване (цинкоокис калциевосулфатен, стъклено йономерен, фотополимерен) и твърди зъбни тъкани.

Задача 4. Сравнително изследване на ефективността и промените в обема на ендодонтския кавитет след отстраняване на временно възстановяване с три различни метода: турбина и диамантен борер, ултразвук с диамантен накрайник и Er:YAG лазер.

Задача 5. *In vitro* СЕМ изследване промени в кавитетния дентин след отстраняване на два материала за временно възстановяване на ендодонтския кавитет (стъклено йономерен цимент и форополимерен).

Задача 6. *In vivo* изследване на възможностите за херметизация на ендодонтския кавитет за различен времеви период на два материала за временно възстановяване (цинкоокис калциевосулфатен и фотополимерен).

4. Познаване на проблема

Многостранните проблеми свързани с този етап от ендодонтската терапия определят и значимостта на научната разработка. Д-р Андонов е успял да анализира

научната литература и да обобщи актуалните проблеми като ги групира в 6 основни задачи, чрез които експериментално и клинично подчертава съществуващите проблеми, както в експерименталния дизайн на някои изследвания, така също и клиничното значение на ефективността на времената херметизация. Изследван е един малко дискутиран проблем - инхибиторния ефект на метиленовото синьо върху контаминиращия потенциал на *S. mutans*. Анализирани са възможностите за пенетрация на метиленовото синьо в контактната повърхност между стената на кавитета и материала. Реализирана е регистрацията, сравнение и оценка на остатъците от материал за временно възстановяване чрез оглед с невъоръжено око, с микроскопско увеличение и с микроскопско увеличение и допълнителен светлинен източник. Изследвани са промените в обема на ендодонтския кавитет, продължителност и ефективност на три различни метода за отстраняване на временно възстановяване. Резултатите от направените СЕМ изследвания на степента на отстраняване на материалите за временно възстановяване, показват наличие на остатъци по стените на кавитета, които авторът тълкува по отношение на степента на адаптация и изолация.

Не на последно място трябва да се спомене, че работата е реализирана под ръководството на Доц. Силвия Димитрова и проф. Пламен Загорчев, чиито насоки и съвети са дали възможността на докторанта да постави и реализира успешно целта на научната разработка.

5. Методика на изследването

Стремежът за постигане на дългосрочно лечение без постоперативни усложнения е свързан с непрекъснати лабораторни и клинични наблюдения за наличието на микробна инфекция и реинфекция, както и начините за пълноценното и елиминиране. Още във въведението д-р Андонов акцентира на значението на временното херметизиране на ендодонтското пространство за успеха от лечението. В литературния обзор, който обхваща значимите аспекти на проблема, авторът е успял да представи важността на ефективната херметизация и да представи съществуващите проблеми и проучванията в търсене на универсален метод и материал за временно възстановяване на ендодонтски лекуваните зъби. Систематизирани са отделните групи материали за временна херметизация, както и техните предимства и недостатъци. Описани са и проблеми при лабораторните проучвания за херметизация - наличието или липса на пенетрация на багрило, което трудно може да се приеме като единствен критерий за качество на използваните материали; физичните особености на багрилата, които са свързани с високата степен на пенетрация, рядко срещани в оралната среда; бактериалната контаминация като основен фактор за неуспех от ендодонтското лечение също не би могла да бъде коректно съпоставена с получените резултати. От значение са и формулираните нерешени проблеми, които са в основата на поставените задачи.

Използването на временно възстановяване за херметизация на ендодонтското пространство поставя някои нерешени проблеми не само с реализацията, а и с ефективното

отстраняване на материала, за да се реализира дефинитивно obtуриране и изолиране от оралната среда. В резултат от литературния обзор се установява, че не е достатъчно проучено мнението на лекарите по дентална медицина в България, по отношение на методите и средствата за временно възстановяване на ендодонтски лекувани зъби. Няма утвърдена методика, както и материал за временно възстановяване на ендодонтски лекувани зъби, с които да се реализира ефективно изолацията на ендодонтското пространство между посещенията. Липсват утвърдени критерии за анализ на качеството на периферната връзка на материала за временно възстановяване на ендодонтския кавитет с твърдите зъбни тъкани. Няма утвърдени методики за лабораторно изследване на изолиращите качества на материал за временно възстановяване на ендодонтския кавитет, в които да се избегне инхибиращото действие на багрилата върху използваните в изследванията бактериални видове. Няма и утвърден протокол за контрол върху отстраняване на материал за временно възстановяване от ендодонтския кавитет преди дефинитивното възстановяване.

Всички тези тези проблеми, оформени като заключение от литературния обзор, представят задълбочения анализ на използваната литература и са основа на формулирането на целта и задачите на представения труд.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Клинично е изследвана възможността за адекватна херметизация на ендодонтското пространство при необходимост от продължително лечение за 14 - 21 дни или повече. Подготовката на експерименталните проби е подробно описана във всяка една задача.

Разработеният труд завършва с препоръки към лекарите по дентална медицина, което определено повишава стойността му и за ежедневната клинична практика.

В завършения дисертационен труд д-р Андонов формулира четири приноса с потвърдителен и четири с оригинален характер, които са резултат от ясно поставените задачи, тяхното точно реализиране и не на последно място стойността на научната разработка.

7. Лично участие на докторанта

Стремежът за постигане на дългосрочно лечение без постоперативни усложнения е свързан с непрекъснати лабораторни и клинични наблюдения за наличието на микробна инфекция и реинфекция, както и начините за пълноценното ѝ елиминиране. Още във въведението д-р Андонов акцентира на значението на временното херметизиране на ендодонтското пространство за успеха от лечението. В литературния обзор, който обхваща значимите аспекти на проблема, авторът е успял да представи важността на ефективната херметизация и да представи съществуващите проблеми и проучванията в търсене на универсален метод и материал за временно възстановяване на ендодонтски лекуваните зъби. Систематизирани са отделните групи материали за временна херметизация, както и

техните предимства и недостатъци. Описани са и проблеми при лабораторните проучвания за херметизация - наличието или липса на пенетрация на багрило, което трудно може да се приеме като единствен критерий за качество на използваните материали; физичните особености на багрилата, които са свързани с високата степен на пенетрация, рядко срещани в оралната среда; бактериалната контаминация като основен фактор за неуспех от ендодонтското лечение също не би могла да бъде коректно съпоставена с получените резултати. От значение са и формулираните нерешени проблеми, които са в основата на поставените задачи.

8. Автореферат

Авторефератът е написан и оформен съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и нормативната уредба на МУ-Пловдив и отразява методите на изследване, постигнатите резултати, обсъждане на резултатите, както изводи и приноси. Представени са и публикации свързани с дисертационния труд - три пълнотекстови статии и три научни съобщения. Авторефератът е представен на 64 страници, онагледен с 47 фигури и 1 таблица, като точно представя дисертационния труд.

9. Заключение

Дисертационният труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав (ЗРАС), Правилника за прилагане на ЗРАС и съответния Правилник на МУ - Пловдив. Трудът показва, че докторантът д-р Богомил Андонов притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност "Оперативно зъболечение и ендодонтия".

Въз основа на гореизложеното, давам своята положителна оценка на представения проект на дисертационен труд. Препоръчвам на уважаемите членове на катедрения съвет да гласуват положително и да присъдят на д-р Богомил Андонов образователната и научна степен 'ДОКТОР' по докторска програма "Терапевтична дентална медицина".

01.02.2022г.
София

Доц. д-р Ангела Гусийска, дм

